

Protocol Vermoeden huiselijk geweld / kindermishandeling

1. Huiselijk geweld en kindermishandeling

Jaarlijks zijn in Nederland meer dan 100.000 kinderen getuige van huiselijk geweld. Eveneens zijn naar schatting ongeveer 100.000 kinderen slachtoffer van kindermishandeling; er overlijden jaarlijks tenminste 50 kinderen door kindermishandeling.

Leerkrachten brengen veel tijd met de kinderen door, hebben een vertrouwensrelatie met hen opgebouwd en kunnen een (vermoeden van) huiselijk geweld signaleren. Het doel van dit protocol is: een vermoeden van huiselijk geweld bespreekbaar maken en de signalen doorgeven voor eventuele hulp. De school is uiteraard niet verantwoordelijk voor de verandering van de situatie of voor de hulpverlening.

2. Het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK)

Het AMK geeft advies en onderzoekt (vermoedelijke) situaties van kindermishandeling en brengt zo nodig de juiste hulp op gang.

Het AMK is de instelling voor iedereen met vragen, zorgen of meldingen over kindermishandeling. Elke provincie en grootstedelijke regio heeft haar eigen Advies- en Meldpunt Kindermishandeling. Alle AMK's zijn bereikbaar via het landelijke telefoonnummer: 0900 - 1231230. U wordt automatisch doorgeschakeld naar het AMK in de eigen regio.

In sommige plaatsen is er een speciaal steun- of meldpunt huiselijk geweld opgericht. Hier kan men ook terecht voor advies en melding. In crisissituaties is het ook mogelijk te melden bij de politie of de Raad voor de Kinderbescherming (via AMK of Centrum Jeugd en gezin).

3. Stappenplan bij een vermoeden

Stap 1: Er is een vermoeden

Er is een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling. Het kan ook zijn dat een kind zelf in vertrouwen iets vertelt. Belangrijk is dan te vragen wat het kind verwacht en te zorgen voor een vertrouwensrelatie.

De leerkracht:

- . meldt het vermoeden aan de directeur;
- . verzamelt gedurende een aantal weken zoveel mogelijk informatie;
- . observeert het kind: is sprake van opvallend gedrag, sluit het kind zich af, zijn er lichamelijke signalen, zoals blauwe plekken, schaaf- of brandwonden, valt iets op bij gymnastiek of schoolzwemmen? hoe is de relatie met de ouders?
- . vraagt informatie over de thuissituatie, bijvoorbeeld aan de leerkrachten die het kind in vorige schooljaren in de groep hebben gehad, of aan de leerkracht die een broertje of zusje in de klas heeft;
- . vraagt een collega om het kind te observeren;
- . gaat zorgvuldig om met de privacy van het kind en van de ouders;
- . belooft geen absolute geheimhouding, als een kind in vertrouwen iets vertelt.

Er wordt een conclusie getrokken:

- . Het vermoeden is onterecht / ongegrond.
- . Er is iets anders aan de hand. De leerkracht schakelt zo nodig collega's in probeert te achterhalen wat. Hij/zij blijft observeren en registreren wat bij het kind opvalt of wat wordt verteld.
- . Er is twijfel over / geen bevestiging van het vermoeden; de leerkracht blijft nauwkeurig registreren wat bij het kind opvalt of wat wordt verteld.
Er wordt later opnieuw een keuze gemaakt: het vermoeden wordt al dan niet bevestigd.
- . Is er een vermoeden, dan wordt dit meegedeeld aan de directeur; de directeur vormt een overlegteam (stap 2).

Stap 2: Het overlegteam neemt de verantwoordelijkheid over

Dit overlegteam kan bijvoorbeeld bestaan uit de directeur, de IB'er de leerkracht en een collega leerkracht die het kind of de familie kent.

- . De leerkracht vertelt over de informatie die hij/zij heeft verzameld;
- . Als de overleggroep het vermoeden serieus neemt, worden vervolgstappen besproken; afgesproken wordt wie coördineert;
- . De coördinator neemt contact op met de schoolarts en vraagt advies
- . De coördinator neemt contact op met het AMK en vraagt advies;
- . De coördinator neemt contact op met hulpverleningsinstanties in de plaats / wijk, bijvoorbeeld met het centrum Jeugd en gezin en vraagt advies;
- . De coördinator verzamelt zoveel mogelijk gegevens;
- . De coördinator bespreekt de verzamelde gegevens in het overlegteam

Er wordt een conclusie getrokken:

- . Het vermoeden is onterecht / ongegrond.
- . Er is iets anders aan de hand. Het overlegteam probeert te achterhalen wat en blijft alert. De leerkracht blijft observeren en registreren wat bij het kind opvalt of wat wordt verteld. Zo nodig komt het overlegteam opnieuw bij elkaar.
- . Als het overlegteam twijfelt, of er bestaat een redelijk vermoeden van huiselijk geweld/ kindermishandeling, dan volgt stap 3.

Stap 3: Het opstellen en uitvoeren van een plan van aanpak

Het plan van aanpak kan bestaan uit:

- a. een advies- of consultvraag bij het AMK;
- b. een huisbezoek, een gesprek met de ouders over de zorg die de leerkracht heeft over het gedrag van het kind of over de lichamelijke en/of geestelijke situatie; herkennen de ouders hier iets van? bezoek aan schoolarts en/of aan een schoolmaatschappelijk werker? is hulp gewenst?
N.B. een huisbezoek geeft ook een blik op het contact tussen ouders en kind;
- c. de schoolarts roept het kind op voor onderzoek en spreekt met de ouders;
- d. huisbezoek door een jeugdverpleegkundige of een schoolmaatschappelijk werker.
N.B. Het plan van aanpak kan zo nodig bij elke stap door het overlegteam worden aangepast.

De resultaten worden in het overlegteam ingebracht voor zover ze betrekking hebben op het vermoeden van huiselijk geweld/ kindermishandeling, rekening houdend met de privacy van het kind.

Er wordt een conclusie getrokken:

- . Het vermoeden is onterecht / ongegrond.
- . Er is twijfel over (het vermoeden van) kindermishandeling en huiselijk geweld; er wordt tot een extra observatieperiode besloten.
- . Als er een gegrond vermoeden of zekerheid over kindermishandeling en huiselijk geweld bestaat, volgt stap 4.

Stap 4: Hulp en/of melden

- . Als ouders het probleem onderkennen en mee willen werken aan verandering van hun situatie, kan advies worden gegeven en worden doorverwezen naar instanties voor hulpverlening.
- . Als het vermoeden gegrond is en de ouders het probleem ontkennen, wordt een melding gedaan bij het AMK. Het AMK informeert de school over het vervolg. Zo nodig zal het AMK de Raad voor de Kinderbescherming inschakelen.
- . In een crisissituatie / levensbedreigende situatie voor het kind wordt direct melding gedaan bij de politie en via het AMK bij de Raad voor de Kinderbescherming. In 1999 is in de Nederlandse wetgeving een meldplicht en aangifteplicht van seksuele misdrijven vastgelegd.

Stap 5: Evaluatie en nazorg

- . De overleggroep evalueert datgene wat er is gebeurd en de procedures die zijn gevolgd; deze kunnen worden aangepast.
- . De overleggroep besluit welke informatie in het leerlingdossier wordt vastgelegd; ouders hebben recht op inzage in het kinddossier. Ook wordt besloten wat wordt vernietigd.
- . De leerkracht kan het kind voorlopig blijven volgen; een goede verhouding blijft daarbij belangrijk.

